

Jak na závěrečnou práci

Citování v závěrečných pracích

S příklady citací dle normy ČSN ISO690:2022 dle výkladu vydaného společností Citace.com v r.2023

Tomáš Razím, Kristina Millerová

Webinář pro diplomanty

Březen 2024, Národní technická knihovna

Obsah

Proč a co citovat?

Plagiátorství, prohřešky proti etice

Přímá citace – parafráze – citace – bibliografický záznam

Citační metody a styly

Citační manažery, generátory citací

Příklady citací různých typů informačních zdrojů

Dilemata a špeky

Kde hledat pomoc

Závěrečná práce a citování

Název

Obsah

Úvod

Hlavní část

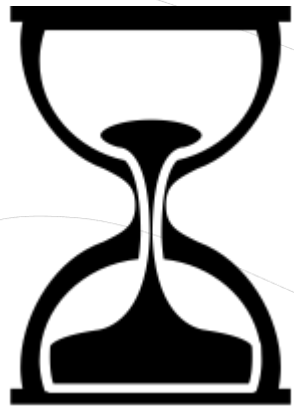
- **Část teoretická**

- **Část praktická**

Závěr

Seznam zdrojů

Přílohy

- Práce není jen sbírka informací „odjinud“
- Převzaté informace by měly být propojeny vaší vlastní myšlenkou a logicky na sebe navazovat

„Stand on the shoulders of giants“ – ale nezapomeňte je řádně citovat

Proč se vůbec cituje?

Odlišit vlastní myšlenky a přínos od myšlenek a práce jiných lidí (informační etika - plagiátorství, autorský zákon)

Doložit původ informace – **musí jít dohledat**

Podpořit naši argumentaci (tzv. argumentace autoritou)

Seznam literatury odráží, jak důkladný průzkum jste provedli

Dobře ocitované zdroje dokazují vaši **profesionálně odvedenou práci**

KOTOUČOVÁ, Zitta. Německem obchází lovec plagiátorů, děsí politiky i akademiky. Online. *iDNES*. 2021-09-18T15:42. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/stefan-weber-medialni-analytik-annalena-baerbockova-nemecko-rakousko-politici-plagiatorstvi-kanclerk.A210914_122452_zahranicni_dtt. [paywall]. [cit. 2023-07-25].

Plagiátorství, prohřešky proti etice

Při citování v závěrečné (a jiné odborné) práci

- Necitování děl, která jsou v práci použita (plagiátorství)
- Nepřesné, neúplné citace
- Citace vytržené z kontextu
- Citování děl, která nejsou v práci použita

Obecně

- Připsání podílu na práci (autorství) osobám, které se na práci skutečně nepodílely
- Nepřiznání podílu na práci dalším osobám
- Zadání vypracování práce někomu jinému
- Manipulace s daty apod.

JKK [šifra Jakuba KOTALÍKA]. Online. Ministryně Malá opisovala i v práci o chovu králíků, ukázaly analýzy. *iDnes*. 2018-07-03. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/tatana-mala-ministryne-spravedlnosti-diplomka-diplomova-prace-univerzita-kralici-plagiat-diplovani.A180703_140015_domaci_jkk. [cit. 2022-02-17].

Plagiátorství je vážný přestupek a obvykle se na něj přijde!

Co necitovat?

Existují věci, na které odkazovat nemusíme:

- **obecně známá fakta;**
- **informace, u nichž lze očekávat, že je cílová skupina zná**
(základní znalosti daného oboru).

Příklad:

Mt. Everest je nejvyšší hora na světě a měří 8848 m.

Nejnovější měření prokázala, že Mt. Everest roste a jeho současná výška nyní činí 8849 m (Batchelor, 2020).

Přímá citace (citát) vs. nepřímá citace (parafráze)

Přímá citace (citát)

- Doslovný přepis cizího textu
- Začátek a konec jasně odlišen uvozovkami, případně kurzívou nebo samostatným odstavcem (záleží na požadavcích)
- Použijeme u kratšího textu nebo u textu, kde je důležité jeho přesné znění
- Musíme odkázat na zdroj

Vermikompostování je jedna z „*metod zpracování odpadů v hodnotný materiál použitelný pro zlepšení půdních vlastností*“ (Kalina, 2016, s. 58).

Nepřímá citace (parafráze)

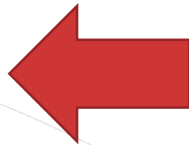
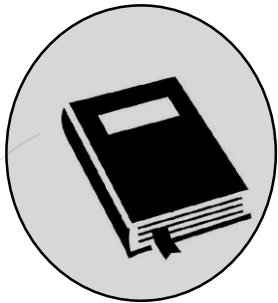
- Shrnutí cizího textu nebo myšlenky vlastními slovy; text můžeme přeformulovat, ale nesmíme měnit význam
- Nutné oddělit od vlastního textu, musí být zřejmé, kde končí cizí myšlenka a začíná vaše
- Parafrázujeme delší text; text, kde není důležité původní znění, nebo je hůře srozumitelný/zastaralý
- Musíme odkázat na zdroj

Odpady se mohou zpracovávat několika metodami. Jednou z nich je vermikompostování, kdy odpad po zpracování může velmi dobře sloužit k zlepšení půdních vlastností. (Kalina, 2016, s. 58)

Citace označuje citát/parafrázi textu z jiného zdroje a odkazuje na seznam zdrojů.

„Mám určitě pravdu, hluboce jsem se nad vším zamyslela a je to jasné, roboti zaberou naše byty.“ (Tvrdá, 2015, s. 150)

Bibliografický záznam/bibliografická citace

jednoznačně identifikuje dokument (uvádí se v seznamu použité literatury).

TVRDÁ, Pavlína, 2015. *Roboti zaberou naše byty a chleba si pomažou Appetity*. Praha: Karolinum. ISBN 978-40-7328-068-2.

Anatomie bibliografického záznamu

Povinné údaje – mírně se liší dle typu dokumentu*

JMÉNO tvůrce/tvůrců (uvádět až 5 tvůrců, ostatní et al.)

Název (knihy, kapitoly + knihy, článku + časopisu, webové stránky + webu)

Médium, typ nosiče, formát – u netištěných dokumentů
(Online; MP3; Online, video; Audiokniha, MP3; Film, videokazeta; ...)

Vydání/verze (pokud nejde o první vydání; ve stejném znění jako v citovaném dokumentu)

Nakladatelské údaje (místo: vydavatel, rok)

Název edice (pokud je)

Identifikátor (ISBN, ISSN, DOI)

Dostupnost, přístup nebo umístění informací - u el. zdrojů (DOI, HANDLE, URN formou odkazu)

Datum citování - u el. zdrojů [citováno RRRR-MM-DD]

Kniha

MUSIL, Dalibor et al., 2016. *Ultrazvukové vyšetření žil dolních končetin*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada. 168 s. ISBN 978-80-247-5597-7.

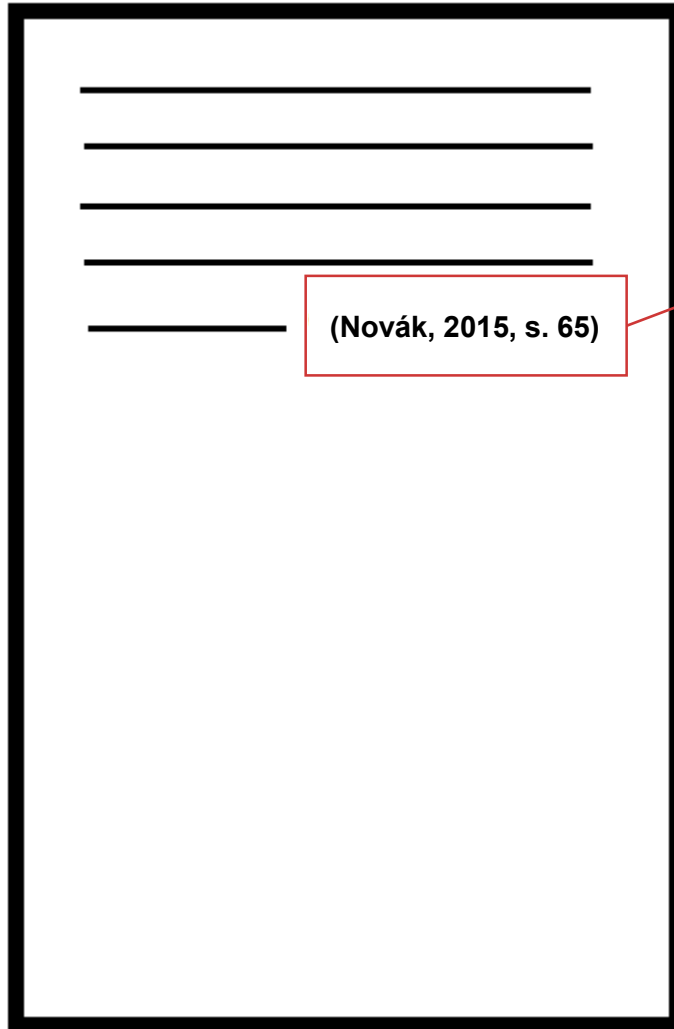
Článek online

CONLON, Ronan; SAHEB, Hady a AHMED, Iqbal Ike K. . Glaucoma treatment trends: a review. Online. *Canadian Journal of Ophthalmology*. 2017, vol. 52, no. 1, s. 114–124. ISSN 17153360. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jcjo.2016.07.013>. [cit. 2023-07-25].

*podrobněji s. 25 a dále u konkrétních příkladů a vzorů pro jednotlivé typy dokumentů dle výkladu normy ČSN ISO 690:2022 z dílny CitaceCom (2023)

- **Metoda/system citování** je způsob, jakým citace označují **v textu** a **jak odkazují na bibliografický záznam**.
 - Citační metody jsou v podstatě 3:
 - Metoda (autor, datum) – *Harvardský* systém/metoda
 - Metoda poznámek pod čarou
 - Metoda [číselný odkaz] – metoda *Vancouver*.
- **Citační styl/norma** stanovuje požadavky na **pořadí údajů v bibliografickém záznamu** a **jaké údaje** je třeba uvést.
 - Citačních stylů je hodně (APA, MLA, Nature, ČSN ISO 690:2011, ČSN ISO 690:2022,....)

Metoda (autor, datum), tzv. Harvardský systém/metoda

- V textu je za doslovnou citací nebo parafrází závorka s příjmením autora, rokem a číslem/ rozsahem stran. Použití čárky pro oddělení údajů není povinné, pouze doporučené.
- Nejrozšířenější metoda, jasná, stručná – pozor na **umístění roku**, v seznamu zdrojů/použité literatury musí být **hned za jménem**

Seznam použité literatury (řazeno podle abecedy, nečíslováno, lze použít odrážky)

NOVÁK, Jan, 2015. *Cestování časem*. Praha: Karolinum. ISBN.

→ Bibliografický záznam

Metoda (autor, datum), styl ČSN ISO 690:2022

Příklad citace a parafráze v textu:

Tvrdá (2015, s. 20) ve své knize tvrdí, že roboti jednou určitě ovládnou zemi a předkládá pro to množství důkazů, které si vycucala z prstu. Drtivá většina vědců, kteří jsou chytřejší než ona a mají prokazatelné vzdělání nejen v oblasti robotiky, však tuto možnost zcela vylučuje (Hawking et al., 2015).

Ve své nejnovější publikaci však Tvrdá (2016, s. 150) stále vehementně tvrdí: „I když to zní neuvěřitelně, je jasné, že roboti jednoho dne zaberou naše byty.“

Seznam zdrojů (bibliografické citace):

HAWKING, Stephen, 2015. *Kniha, kterou v ukázce necituji: a má jednoho autora*. Oxford: Oxford University Press.

HAWKING, Stephen; HALEY, Berry; KIM, Ben a YEN, Tan, 2015. *Kniha, kterou v ukázce cituji: a má více než 3 autory*. Oxford: Oxford University Press. ISBN 944-10-7728-128-2.

TVRDÁ, Pavlína, 2015. *Roboti zaberou naše byty a chleba si pomažou apetity*. Praha: Karolinum. ISBN 978-40-7328-068-2.

TVRDÁ, Pavlína, 2016. *Ano, já jsem to říkala*. Praha: Karolinum. ISBN 918-30-7328-078-1.

Metoda (autor, datum), tzv. Harvardský systém/metoda

Pozor na plodné autory

(citujete více děl stejného autora, vydané ve stejném roce, dle ČSN ISO 690:2022)

Text práce:

Takřka dva roky po vynálezu CRISPR metody úpravy genomu její autorka Jennifer Doudna upozornila na důležitost otevřené veřejné diskuse ohledně etických dopadů biologického výzkumu (2015b, s. 471).

...

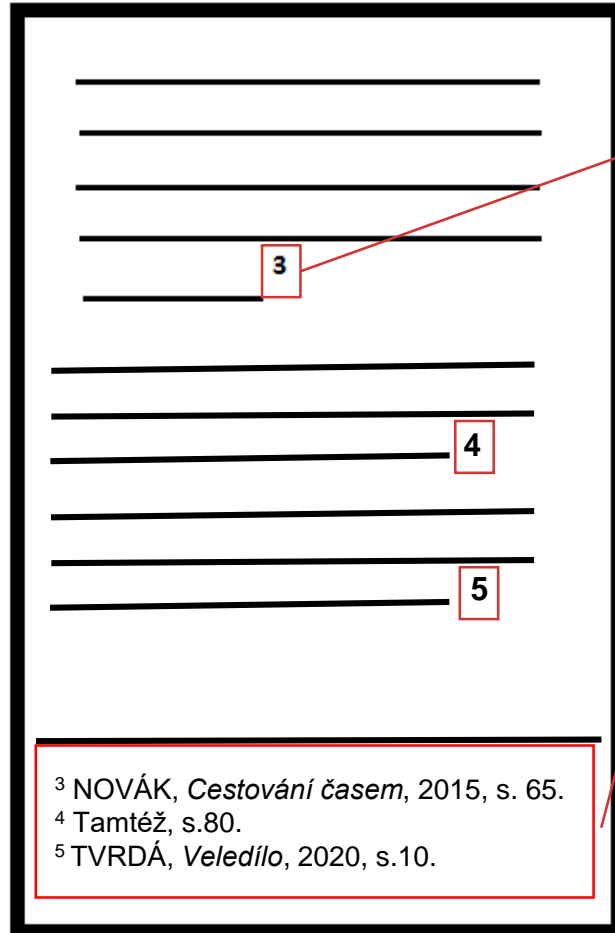
Doudna (2015a, s.1) rozlišuje pět důležitých kroků budoucí genetické úpravy embryí.

Seznam použité literatury/zdrojů (bibliografické citace):

DOUDNA, Jennifer, 2015a. Embryo editing needs scrutiny. *Nature*, no. 528(7581), s. 1.

DOUDNA, Jennifer, 2015b. My whirlwind year with CRISPR. *Nature*, no. 528(7583), s. 469-471.

Metoda poznámek pod čarou

V textu je za doslovnou citací nebo parafrází **číslo citace** (každé číslo je unikátní).

V poznámce pod čarou je **zkrácený nebo plný bibliografický záznam**.

Pokud je v poznámce pod čarou zkrácený bibliografický záznam (PŘÍJMENÍ, *Název*, rok, č. str.), je nutné vytvořit seznam použité literatury s plnými bibliografickými záznamy (jinak ne).

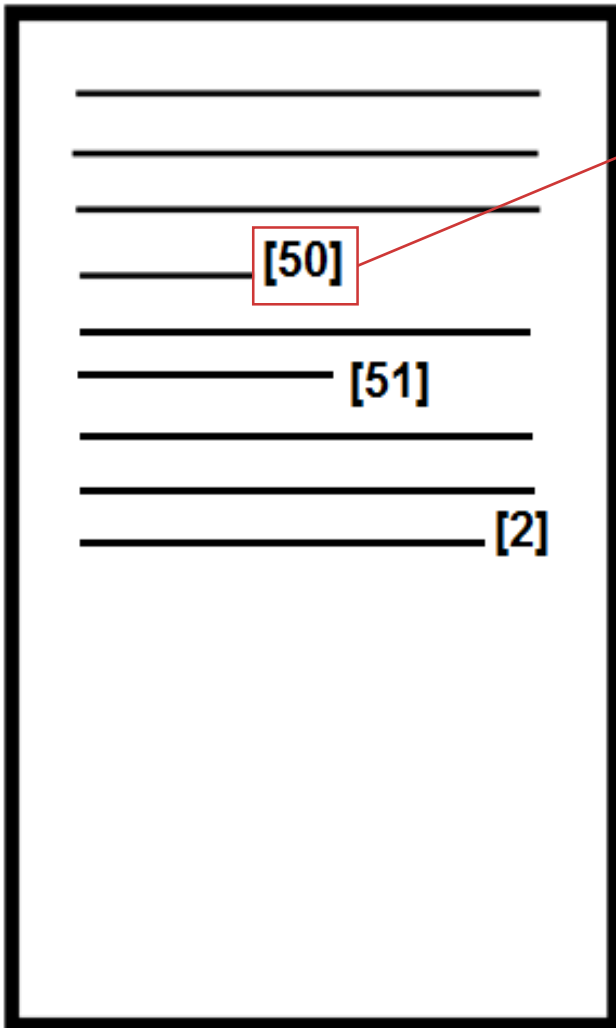
Používá se spíše v humanitních oborech, výhoda: info o dokumentu je neustále na očích.

Seznam použité literatury (řazeno podle abecedy)

NOVÁK, Jan. *Cestování časem*. Praha: Karolinum, 2015. ISBN
TVRDÁ, Pavlína. *Veledílo*. Ostrava: Halda, 2020.

Bibliografický záznam

Metoda [číselný odkaz], tzv. Vancouver systém

- V textu je za doslovnou citací nebo parafrází **číslo, které se váže na konkrétní dokument** – stejné číslo se **může opakovat vícekrát** (podle toho kolikrát dokument citujeme).
- Obvykle se odkazuje na citované zdroje v pořadí, v jakém jsou citovány poprvé.
- Používá se především v přírodních a technických vědách.

Seznam použité literatury (řazeno podle čísel citací použitých v dokumentu)

[2] KOVÁŘ, Tomáš. *Zajímavý nadpis*. Praha: Odeon, 2015. ISBN.

...

[50] ČERNÝ, Petr. *Strhující story*. Praha: Odeon, 2000. ISBN.

[51] NOVÁK, Jan. *Cestování časem*. Praha: Karolinum, 2015. ISBN.

→ Bibliografický záznam

Metoda [číselný odkaz], tzv. Vancouver systém

Pozor na!

Uvádění čísel stránek:

[50, s. 6] → Je jasné, že jde o dokument č. 50, strana č. 6.

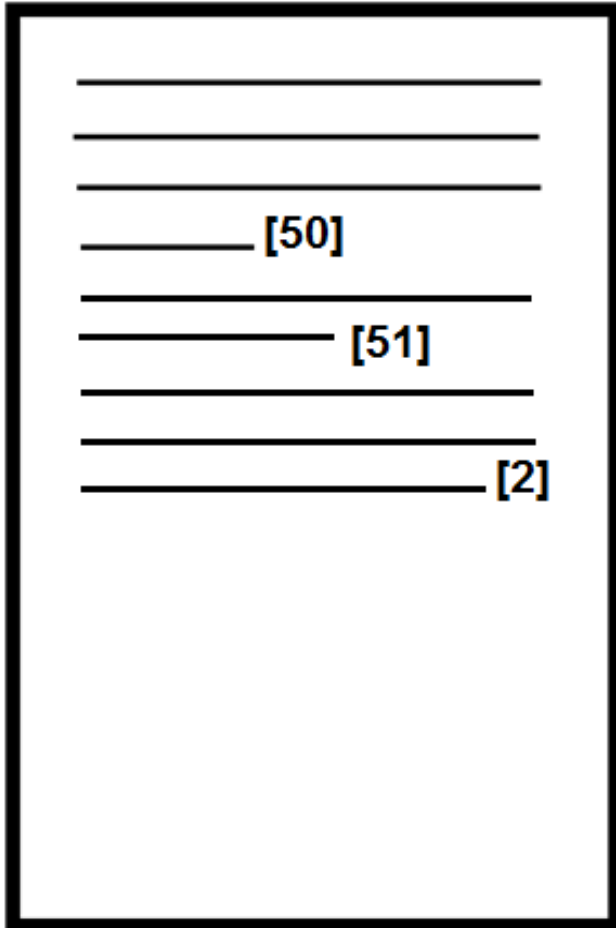
[50, 6] → Může znamenat, že jde o odkaz na zdroj č. 50 a zdroj č. 6.

Více odkazů k jedné informaci ideálně:

[50, s. 4] [6, s. 13] nebo [50, s. 4; 6, s. 13]

Varianta alla Písmo Svaté: **[50:4; 6:13]**

Dost často jsou odkazy prolinkované, je-li zvykem číst je v el. podobě.

Citační metody a citační styl dle ČSN 690:2022

Citační metoda

Citace v textu

Bibliografická citace v přehledu použité literatury

**(autor, datum)
Harvardská metoda**

...blabla" (Banks, 1993, s.20).

BANKS, Iain, 1993. *The Crow Road*. London: Abacus. ISBN 978-0-349-10323-5.

**Metoda poznámek pod
čarou**

...blabla"¹.

1 BANKS, Iain. *The Crow Road*, s.20.
nebo

1 BANKS, Iain. *The Crow Road*. London: Abacus, 1993. s.20. ISBN 978-0-349-10323-5.

BANKS, Iain. *The Crow Road*. London: Abacus, 1993. ISBN 978-0-349-10323-5.

**Metoda [číselný odkaz]
Vancouver**

...blabla" [1, s.20].

1. BANKS, Iain. *The Crow Road*. London: Abacus, 1993. ISBN 978-0-349-10323-5.

Citační styly a metody

Vyžadované jednotlivými vydavateli, institucemi

Styl a metoda musí být vždy konzistentní pro celý dokument.

Nestresujte se zbytečně tím, kde má být tečka a kde čárka. Hlavní je, aby byl zdroj podle citačního záznamu dohledatelný a obsahoval pokud možno všechny povinné údaje. Je ale třeba být konzistentní a v rámci celého seznamu literatury používat jednotný způsob zápisu (pro jednotlivé typy dokumentů, odpovídající příslušnému citačnímu stylu).

APA

Banks, I. (1993). *The crow road*. Abacus.

Chicago

Banks, Iain. 1993. *The Crow Road*. London: Abacus.

ČSN ISO 690:2022

BANKS, Iain, 1993. *The crow road*. London: Abacus. ISBN 978-0-349-10323-5.

BANKS, Iain. *The crow road*. London: Abacus, 1993. ISBN 978-0-349-10323-5.

IEEE

I. Banks, *The crow road*. London: Abacus, 1993.

MLA

Banks, Iain. *The Crow Road*. Abacus, 1993

Jak budete citovat vy?

- Máte styl daný (na stránkách ústavu/katedry)? Můžete si vybrat?
- Každý styl/metoda má vlastní návod – všechno je online.

Styl a metoda musí být vždy **konzistentní** pro celý dokument.

ČSN ISO 690:2022

- **Norma umožňuje různé způsoby zápisu, výklady, příklady a citační styly jednotlivých institucí se liší.**
- Citace.com
 - Výklad s příklady – vytvořen odborníky (NK, MUNI, ČZU, ČVUT, VUT, UTB) pod vedením Citace.com
 - Citační styl pro citační manažer CitacePro - harvard, číselné odkazy (Vancouver), zatím chybí poznámky pod čarou
- Technická univerzita Liberec
 - Podrobný výklad s příklady
 - Citační styly pro Zotero/Mendeley – čj a aj (harvard, poznámky pod čarou, číselné odkazy)
- VŠE – příklady citací různých druhů dokumentů
- ZČU – příklady citací různých druhů dokumentů

Nové vydání normy ČSN ISO 690:2022

Od prosince 2022 platí nové vydání normy ČSN ISO 690:2022 (vydaná v listopadu 2022).

Novému vydání nejsou dosud plně uzpůsobeny styly citačních manažerů (Zotero, Mendeley, CitacePro,...) a příručky fakult/vydavatelů stále vznikají.

Hlavní změny v novém vydání normy zohledněné ve většině výkladů :

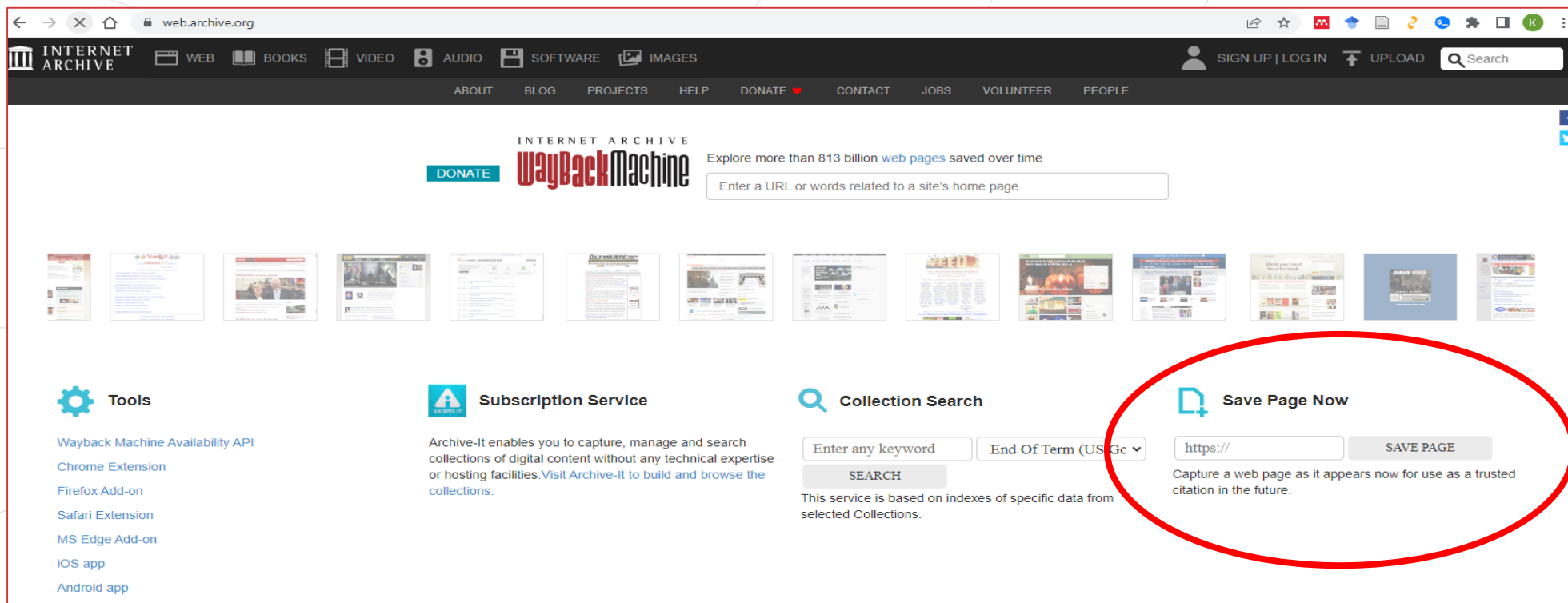
- Uvádění jmen všech autorů, pokud jich je 5 a méně
- Druh dokumentu u netištěných uvádíme za názvem, ale **nedáváme do hranatých závorek** (online, pdf, mp3, cd apod.)
- U seriálových publikací uvádět zkratky roč./vol., č./no. (roč. a č. v jazyce citovaného dokumentu), s. (v jazyce dok., který píš; není možný dřívější zápis ve tvaru **6(3)**, 25-45)
- Povinné používání trvalých identifikátorů DOI, Handle, URN... ve formě odkazů (url jen pokud tyto neexistují)
- Datum citace se nově píše **až za odkazem**, formát data je [cit. RRRR-MM-DD]
- Popisuje, jak citovat: diplomové/dizertační práce, datové soubory, umělecká vystoupení, archivní dokumenty a exponáty, osobně získané informace, upřesňuje citování netradičních typů dokumentů (vyjma AI)

**Změny jsou spíše „kosmetické“, principy citování zůstávají stejné!
Norma nabízí často více možností, je ale nutné být konzistentní.
Výklady normy z různých institucí se mohou mírně lišit.**

Vytvoření archivní verze webové stránky (ČSN ISO 690:2022)

Norma ČSN ISO 690:2022 říká: „Je-li webová stránka dynamická a je použita konkrétní verze, **musí být citována archivní verze daného zdroje**. Není-li možné dohledat přesnou archivní kopii dané stránky, **musí být taková kopie vytvořena**.“ (s.126). Některé výklady normy ale toto ignorují (např. [výklad Citace.com](#), 2023).

- Používáte-li jako zdroj informace z dynamické webové stránky (jejíž obsah se může v čase měnit), vytvořte pro jistotu její archivní kopii a na ni odkažte v citaci.
- Pro vytvoření archivní kopie webové stránky použijte např. [Internet Archive](#) – Wayback Machine (zdarma, nutné přihlášení).

The screenshot shows the Internet Archive website interface. At the top, there is a navigation bar with links for WEB, BOOKS, VIDEO, AUDIO, SOFTWARE, and IMAGES. Below this is a search bar and a 'DONATE' button. The main content area features the 'WayBack Machine' logo and a search input field. A row of thumbnail images representing various archived web pages is displayed below. In the bottom right corner, the 'Save Page Now' section is highlighted with a red circle. This section includes a text input field containing 'https://', a 'SAVE PAGE' button, and a brief description: 'Capture a web page as it appears now for use as a trusted citation in the future.'

Citační manažery

Automatické stahování informací o zdrojích
(nutné stažené info zkontrolovat a doplnit)

Organizace stažených článků

Generování citací

Stažení a práce s plnými texty

Integrace s MS Word a dalšími textovými editory

Zotero

Citace PRO

Mendeley

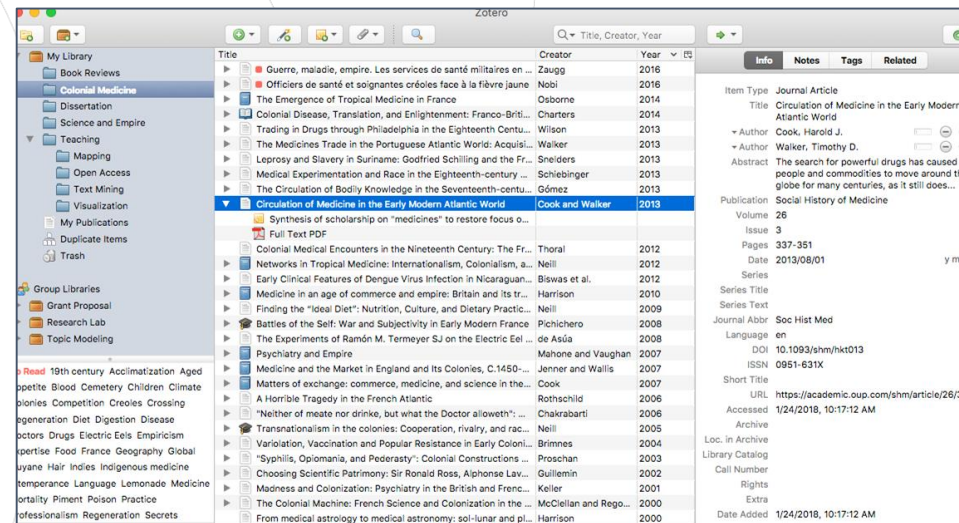
JabRef (integrace s LaTeX)

EndNote (předplacené pro studenty VŠCHT)

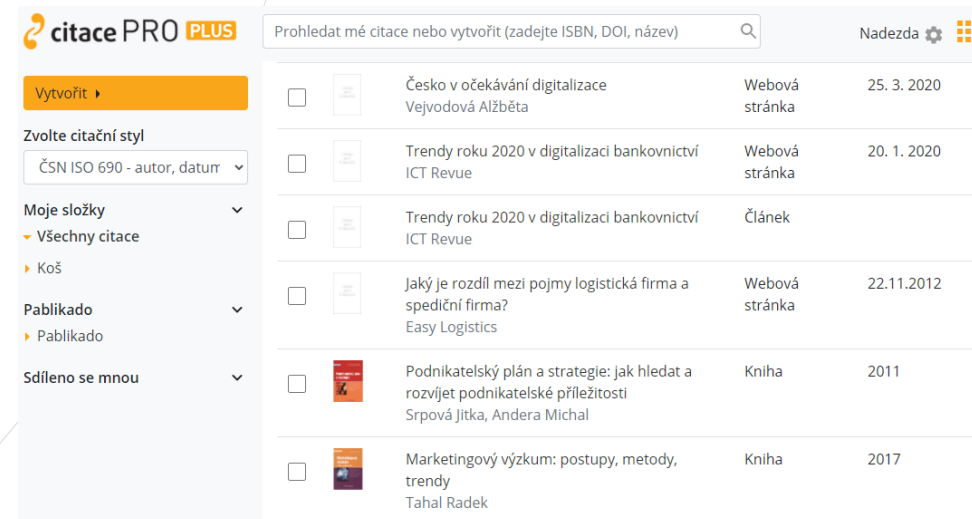
Citavi (předplacené pro studenty ČVUT)

Porovnání citačních manažerů

Citační manažery vám ušetří čas, ale vytvořené citace je vždy nutné zkontrolovat!

Ukázka citačního manažeru Zotero

Ukázka citačního manažeru Citace PRO

Více v průvodci NTK Citační manažery

Citační generátory

Slouží k tvorbě bibliografického záznamu v požadovaném stylu:

Citace.com – funguje v kombinaci s Citace PRO i samostatně. Pracuje s českou interpretací ISO normy (vydání z r. 2022, nutná kontrola citací)

Generátor citací od VŠCHT nabízí možnost přepínat mezi stylem ACS (American Chemical Society) a ISO normou (2011), včetně ukázek

Google Scholar (možnost volby citačního stylu, často neúplné citace)

Vyhledávače knihoven (NTK, www.knihovny.cz)

The screenshot shows a search results page with a citation popup. The popup is titled "Citovat" and displays three citation formats: MLA, APA, and ISO 690. The APA format is selected. The citation text is: "Fleischer, Aliza, and Anat Tchetchik. 'Does rural tourism benefit from agriculture?.' *Tourism management* 26.4 (2005): 493-501."

Ukázka stahování záznamu z Google Scholar

The screenshot shows the NTK website with a citation popup. The popup is titled "Citace" and displays a dropdown menu for "Zvolte formát:" with "ČSN ISO 690:2011" selected. Below the dropdown is a preview of the citation: "MATTI, Josh. The Political Economy of the U.S. Department of Agriculture Rural Business-Cooperative Service. *Economic Development Quarterly*. 2019, vol. 33, no. 3, s. 203-211. ISSN 0891-2424."

Ukázka stahování záznamu z webu NTK

Z neúplných/chybných informací o dokumentu nikdy nevznikne správná citace!

Generátory mohou ušetřit čas, ale vytvořené citace je vždy nutné zkontrolovat!

Jak v praxi postupovat při tvorbě bibliografické citace?

Vždy citujte s citovaným dokumentem v ruce/před sebou

1. Určete typ a formu citovaného dokumentu
(kniha, e-kniha, článek z časopisu/e-časopisu, webová stránka, obrázek, zákon, ...)

2. Najděte si správný vzor citace pro daný typ dokumentu
(např. ve výkladu normy ČSN ISO 690:2022, dle zvolené citační metody a stylu)

3. Najděte si v citovaném dokumentu příslušné údaje a vytvořte citaci dle vzoru
(pokud používáte citační manažer/generátor, vložte/zkontrolujte povinné údaje pro vytvoření citace, vygenerovanou citaci vždy zkontrolujte/opravte podle vzoru/normy/stylu)

Příklady bibliografických citací různých typů informačních zdrojů dle normy ČSN ISO 690:2022 a výkladu Citace.com z r.2023

- Knih a e-knih
- Kapitola/příspěvek v knize/sborníku (tištěné a elektronické)
- Článek z časopisu (tištěný a elektronický)
- Webová stránka
- Obrázek, fotografie, tabulka, graf
- Film, TV/rozhlasový pořad
- Informace/část pořadu z TV/rozhlasu
- Youtube video
- Výřez z Youtube videa
- Umělecké vystoupení
- CD, DVD
- Diplomová, dizertační práce
- Zákon, vyhláška
- Legislativní dokumenty EU a EP
- Patent
- Norma
- Mapa
- Data
- Software
- Firemní materiály – leták, prod.list, výroční zpráva
- Podcast
- Archivní dokument, muzejní exponát
- Příspěvek na Facebooku, Twitteru, diskuzním fóru
- Osobně získané informace (ústní, mail, přednáška)
- Obsah vytvořený umělou inteligencí

Citujeme – kniha, e-kniha

Tištěná kniha

Harvardský styl (autor, datum)

JMÉNO tvůrce*, rok vydání. *Název publikace: podnázev.* Vedlejší názvy. **Vedlejší tvůrce (role - např. překladatel).** Vydání**. Edice, číslo edice. **Místo:** Vydavatel. **Počet stran.** ISBN. **Poznámka.**

MUSIL, Robert, 1998. *Muž bez vlastností*. Vyd. 2. Praha: Argo. ISBN 80-7203-097-3.

Metoda číselných odkazů či poznámek pod čarou

JMÉNO tvůrce*. *Název publikace: podnázev.* **Další tvůrce (např. překladatel).** Vydání**. Edice, číslo edice. **Místo:** Vydavatel, rok vydání (číselný odkaz, průběžné poznámky). **Počet stran.** ISBN. **Poznámka.**

MUSIL, Robert. *Muž bez vlastností*. Vyd. 2. Praha: Argo, 1998. ISBN 80-7203-097-3.

*Tvůrce - příjmení autora píšeme velkými písmeny, stejně tak název firmy/instituce.

**Číslo vydání neuvádíme, pokud se jedná o 1. vydání, zapisujeme v jazyce zdroje

*** pokud je název databáze/distributor zjevný z jiných údajů v citaci (např. vydavatel, url), není nutné uvádět

Červeně - nepovinné údaje.

E-kniha

Harvardský styl (autor, datum)

JMÉNO tvůrce, rok vydání. *Název publikace: podnázev.* Formát; typ nosiče. Vedlejší názvy (svazek). Vydání**. **Vedlejší tvůrce (role - např. překladatel).** Edice, číslo edice. **Místo:** Vydavatel. **Počet stran.** ISBN. Název databáze (distributor)***. Dostupné z: DOI/URL. [cit. RRRR-MM-DD]. **Poznámka.**

KOLB, Josef, 2011. *Dřevostavby: systémy nosných konstrukcí, obvodové pláště*. Online, PDF. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada. 320 s. ISBN 978-80-247-7115-1. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/drevostavby-825/>. [cit. 2023-02-22].

Metoda číselných odkazů či poznámek pod čarou

JMÉNO tvůrce. *Název publikace: podnázev.* Formát; typ nosiče. Vedlejší názvy. Vydání**. **Vedlejší tvůrce (role - např. překladatel).** Edice, číslo edice. **Místo:** Vydavatel, rok vydání. **Počet stran.** ISBN. Název databáze (distributor)***. Dostupné z: DOI/URL. [cit. RRRR-MM-DD]. **Poznámka.**

HIGTON, Avril; CLEMMET, Mike; GOLDING, Elaine a JONES, Alan V. *Access to Chemistry*. Online, E-kniha. Cambridge (UK): Royal Society of Chemistry, 1999. ISBN 978-1-84755-004-0. Dostupné z: <http://ebookcentral.proquest.com/lib/techlib-ebooks/detail.action?docID=1185083>. [cit. 2023-06-28].

Citujeme – kniha, e-kniha (více autorů)

- Jednotlivé autory oddělujeme pomocí středníku, před posledním autorem spojka a
- Příjmení píšeme vždy velkými písmeny; u hlavních tvůrců je příjmení vždy první (PŘÍJMENÍ, Jméno), u vedlejších tvůrců v přímém pořadí Jméno PŘÍJMENÍ (role – překladatel, ilustrátor apod.).

- **2-5 autorů**

- Uvedeme všechny autory

TVRDÁ, Pavlína a MĚKKÝ, Josef.

TVRDÁ, Pavlína; MĚKKÝ, Josef; HADROVÁ, Jana; VALIVÁ, Hana a NOVÝ, Karel.

- **6 a více autorů**

- Uvedeme všechny autory (je-li to praktické) nebo
- Uvedeme prvních pět autorů a „et al.“

TVRDÁ, Pavlína; MĚKKÝ, Josef; HADROVÁ, Jana; VALIVÁ, Hana; NOVÝ, Karel et al.

Tištěná kniha

HRADILOVÁ, Alena; KALLUS, Hana; ŠIMEK, Radek; BILOVÁ, Štěpánka; DOUPOVCOVÁ, Radmila; HROMÁDKOVÁ, Věra a CHOVANCOVÁ, Barbora, 2022. *Právnícká angličtina*. Jana MALÁ (editor). Praha: Grada. ISBN 978-80-271-2537-1.

E-kniha

HRADILOVÁ, Alena; KALLUS, Hana; ŠIMEK, Radek; BILOVÁ, Štěpánka; DOUPOVCOVÁ, Radmila; HROMÁDKOVÁ, Věra a CHOVANCOVÁ, Barbora, 2022. *Právnícká angličtina*. E-kniha; online. Jana MALÁ (editor). Praha: Grada. ISBN 978-80-271-4756-4.

Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/pravnicka-anglictina-10754/>. [cit. 2023-06-28].

Citujeme – kapitola/příspěvek v knize/sborníku (tištěný, elektr.)

Výklad Citace.com se liší od normy v používání italiky u názvů (zde uveden postup dle Citace.com, norma říká, že je-li možné citovanou část dohledat samostatně, její název píšeme kurzívou (zpravidla u online zdrojů); je-li možné dohledat přímo pouze mateřský zdroj, název mateřského zdroje (knihy, sborníku) je kurzívou.

Kapitola/příspěvek v tištěné knize/sborníku

TVŮRCE příspěvku, rok (harvard). Název příspěvku. In: TVŮRCE knihy. *Název knihy*. rozsah stran. Vydání. Edice. Místo: Vydavatel, datum vydání, rozsah stran. Identifikátor dokumentu.

KRÁMSKÁ, L. Zjišťování premorbidního intelektu v psychologii. In: KRÁMSKÝ, D. (ed.). *Kognitivní věda dnes a zítra*. CogniSci. Liberec: Bor, 2009, s. 127–138. ISBN 978-80-86807-55-3.

Kapitola/příspěvek v e-knize/e-sborníku

TVŮRCE příspěvku, rok (harvard). Název příspěvku. Formát; typ nosiče. In: TVŮRCE knihy. *Název knihy/sborníku*. Vydání. Edice. Místo: Vydavatel, datum vydání, rozsah stran. Identifikátor dokumentu. Dostupné z: DOI/URL. [cit. RRRR-MM-DD].

NISHIJIMA, Marislei; SARTI, Flavia Mori a CATI, Regina Célia, 2019. The Underlying Causes of Brazilian Corruption. Online. In: ROTBERG, Robert I. (ed.). *Corruption in Latin America: How Politicians and Corporations Steal from Citizens*. Cham: Springer, 2019, s. 29-56. ISBN 978-3-319-94057-1. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/978-3-319-94057-1> 2. [cit. 2023-03-19].

Citujeme – článek z časopisu, novin (tištěný, elektronický)

TVŮRCE článku, rok (harvard). Název článku. *Podnázev*. Formát, typ nosiče (*u netištěných zdrojů*). *Název časopisu / novin: podnázev časopisu*. Rok (číselný odkaz, průběžné poznámky), roč./vol., č./no (datum vydání), s. rozsah stran. ISSN. Distributor (u online). Dostupné z: DOI/URL. [cit. RRRR-MM-DD].

Článek z tištěného časopisu

MOLLER, David E.; YOKOTA, Atsushi a FLIER, Jeffrey S. Normal insulin-receptor cDNA sequence in Pima Indians with NIDDM. *Diabetes*. 1989, vol. 38, no. 11, s. 1496-1500. ISSN 0012-1797.

Článek z e-časopisu

NEATROUR, Anna; MORROW, Anne; ROCKWELL, Ken a WITKOWSKI, Alan, 2011. Automating the Production of Map Interfaces for Digital Collections Using Google APIs. Online. *D-Lib Magazine*. September 2011, vol. 17, no. 9/10. ISSN 1082-9873. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1045/september2011-neatrour>. [cit. 2023-06-29].

Článek z e-novin

GÁFRIKOVÁ, Eliška, 2023. Lidé zvraceli v ulicích : Shnilé léto v Londýně měl na svědomí splachovací záchod. Online. *Deník.cz*. 29.6.2023. Dostupné z: https://www.denik.cz/ze_sveta/velky-zapach-shnile-leto-v-londyne-v-roce-1858-londynska-kanalizace.html. [cit. 2023-06-30].

- U časopisů uvádíme ročník a číslo časopisu zkratkou v jazyce citovaného zdroje – např. roč. č., vol. no., Jahrg. Bd., vol. n^o), pokud není ročník, uvádí se datum vydání, pokud je uveden ročník, není nutné uvádět rok vydání. Strany uvádíme v jazyce, v jakém píšeme práci (zkratka s. pokud píšeme česky).
- Norma uvádí různé možnosti zápisu, zde zápis dle výkladu vydaného Citace.com
- U novinových článků je ročník a číslo nahrazen datem vydání.

Citujeme – webová stránka/příspěvek na webové stránce

Zvažte archivaci u dynamických webových stránek a odkaz na archivovanou verzi.

JMÉNO tvůrce, rok publikování/aktualizace (harvard). *Název webové stránky*. Online. Vydání/verze. Název webového sídla. **Místo: vydavatel**, datum publikování/aktualizace. Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Vláda schválila předpokládané parametry státního rozpočtu na rok 2024*. Online. Praha: MF ČR, 21. 6. 2023 20:10. Archivní kopie dostupná z: Internet Archive, <https://web.archive.org/web/20230720095725/https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2023/vlada-schvalila-predpokladane-parametry-51706>. [archivováno 2023-07-20]. [cit. 2023-07-20].

The screenshot shows a web browser displaying a news article from the Ministry of Finance of the Czech Republic. The article title is "Vláda schválila předpokládané parametry státního rozpočtu na rok 2024". The page includes a navigation menu, a search bar, and a sidebar with various news categories. The main content area contains the article text, which mentions the approval of budget parameters for 2024.

JMÉNO tvůrce, rok publikování/aktualizace (harvard). *Název webové stránky/příspěvku na stránce*. Online. Vydání/verze. In: Tvůrce webu. Název webového sídla. Datum publikování/aktualizace. Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

TUREK, Vojtěch (ed.), 2022. *Třídění technických norem*. Online. In: Technické normy. Národní technická knihovna, 1.12.2022 13:12 [2022-12-01T13:12]. Dostupné z: https://www.techlib.cz/cs/83080-technicke-normy#tab_normClass1. [cit. 2023-07-20].

Citujeme – obrázek, fotografie, tabulka, graf -1/3

Samostatné výtvarné dílo (obrázek, fotografie)

JMÉNO tvůrce. *Název díla*. *Vedlejší názvy*. Formát; technika, typ zdroje. Datum. Rozměry. Místo: Fyzické umístění. Licence. Katalogové číslo apod. Digitální zástupce – dostupnost. [cit. RRRR-MM-DD]

DÜRER, Albrecht. *Klanění tří králů*. Obraz; olej na dřevě. 100 cm × 114 mm. 1504. Místo: Galleria Uffizi, Florencie, Itálie.

MAGRITTE, René, 1928. *The Lovers*. Obraz; olej na plátně. Místo: MOMA, New York. Digitální zástupce dostupný z: https://library.artstor.org/asset/AMOMA_10312310510. [cit. 2018-02-13].

- Obrázky/tabulky/grafy v textu se číslují a mají popisky, jejich soupis je na začátku nebo konci práce. Odkaz na zdroj je pak v soupisu literatury.
- Na zdroj odkazujte stejnou metodou, jakou používáte v textu práce (pokud od vás není vyžadován jiný postup).
- Pokud obrázek/tabulku/graf upravíte, nebo něco zvýrazníte, je potřeba to uvést (např. ve vysvětlivce – viz příklad).

Obr. 1 – Milenci (The Lovers).
René Magritte (1928)¹

¹ Upraveno autorem (přikreslené oko)

Citujeme – obrázek, fotografie, tabulka, graf - 2/3

Obrázek, fotografie, tabulka, graf v knize/článku (i el.)

JMÉNO tvůrce. Název díla. *Vedlejší názvy*. Formát; technika. Datum vzniku obrázku/tabulky. In: JMÉNO autora knihy/webu. *Název knihy/článku/webu*. Místo: nakladatel, datum (aktualizace/revize), umístění obr. v publikaci (s.). Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Srovnání státního rozpočtu 2023/2024 (v mld. Kč). Tabulka; online. In: *Vláda schválila předpokládané parametry státního rozpočtu na rok 2024*. 21. 6. 2023 20:10 [2023-06-21T20:10]. Archivní kopie dostupná z: Internet Archive, <https://web.archive.org/web/20230720095725/https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2023/vlada-schvalila-predpokladane-parametry-51706>. [archivováno 2023-07-20]. [cit. 2023-07-20].

KUREK-GÓRECKA, Anna; KOMOSINSKA-VASSEV, Katarzyna; RZEPECKA-STOJKO, Anna a OLCZYK, Paweł. Effect of compounds of bee venom on healing wounds. Tabulka; online. In: *Bee Venom in Wound Healing*. Molecules: roč. 26 (2021), č. 148, tab. 1, s. 8. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/molecules26010148>. [cit. 2023-07-20].

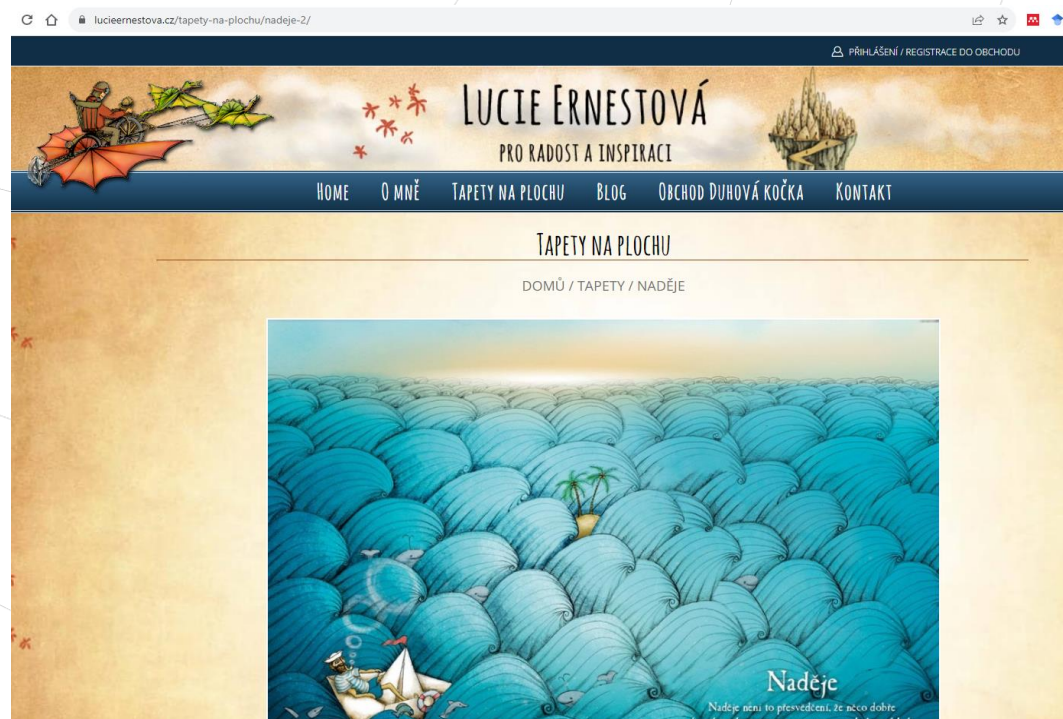
TÓNA, Jan. Mediální kresba bez názvu. Reprodukce kresby barevnými tužkami. 1908. In: NÁDVORNÍKOVÁ, Alena. *Art brut v českých zemích: mediumici, solitéři, psychotici*. Olomouc: Muzeum umění, 2008, obr. 60, s. 65. ISBN 978-80-87149-03-4.

Citujeme – obrázek, fotografie, tabulka, graf - 3/3

Obrázek, fotografie, tabulka, graf z webové stránky

JMÉNO tvůrce. Název obrázku/tabulky/grafu. Formát; typ zdroje. Vydání, verze. In: TVŮRCE stránky. *Název stránky*. Název sídla/webu. Místo: vydavatel, datum publikace, datum úprav/revize. Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

ERNESTOVÁ, Lucie. Naděje. Obrázek; online. In: ERNESTOVÁ, Lucie. *Tapety na plochu*. Pro radost a inspiraci. 2014-11-05. Dostupné z: <https://lucieernestova.cz/tapety-na-plochu/nadeje-2/>. [cit. 2023-07-20].

Citujeme – film, TV/ rozhlasový pořad

HLAVNÍ tvůrci (role). *Název filmu*. Formát; typ nosiče. [Vedlejší názvy](#). Vydání a verze. [Vedlejší tvůrci \(role\)](#). Místo: Vydavatel/filmové studio/distributor, datum vydání. Licence. Identifikátor. Dostupné z: distributor, URL. [cit. RRRR-MM-DD].

LUCAS, George (režisér), 1977. *Star Wars: Epizoda IV - Nová naděje*. Film. USA.

HŘEBEJK, Jan (režisér). *Pelíšky*. Film. Česko: Sony Music, 1999. Délka 116 min.

WHITMORE, Peter (režisér). *Ano, pane ministře. 1. díl, Velký plán*. Epizoda TV seriálu. Velká Británie: BBC, 1985. [vysíláno na ČT2, 2010-11-07T19:00].

ŠVEDA, Róbert (režisér). *Agent Kroča*. Epizoda dokumentárního seriálu; online. In: STB: Přísně tajné. Česko, Slovensko: Rozhlas a televize Slovenska (RTVS), Česká televize, B Production, © 2023. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/14589860153-stb-prisne-tajne/421235100211015/>. [cit. 2023-07-21].

Citujeme – informace/část pořadu z TV či rozhlasu

PRIMÁRNÍ odpovědnost*. Název příspěvku/části pořadu. Formát. In: *Název pořadu: podnázev. Vedlejší názvy [typ nosiče/formát]*. Druh vysílání/média, název stanice, datum a čas vysílání. Dostupné z: distributor, URL. [cit. RRRR-MM-DD].

ŠEBELA, Michal. Historik objevil 400 let starou závěť moravského šlechtice. TV vysílání. In: *Události v regionech Plus*. TV, ČT24, 10. únor 2012, 19:54. [2022-02-10T19:54].

THATCHER, Margaret, 1986. Interview. TV vysílání. In: *Six O'Clock News*. TV, BBC 1, 29 January 1986, 18:23 GMT.

DOSTAL, Jiří (účinkující). Rozhovor. TV vysílání; online. In: *Hyde Park Civilizace*. TV, ČT24, 12. 2. 2022, 20:05. [2022-02-12T20:05]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10441294653-hyde-park-civilizace/222411058090212/>. [cit. 2023-02-03].

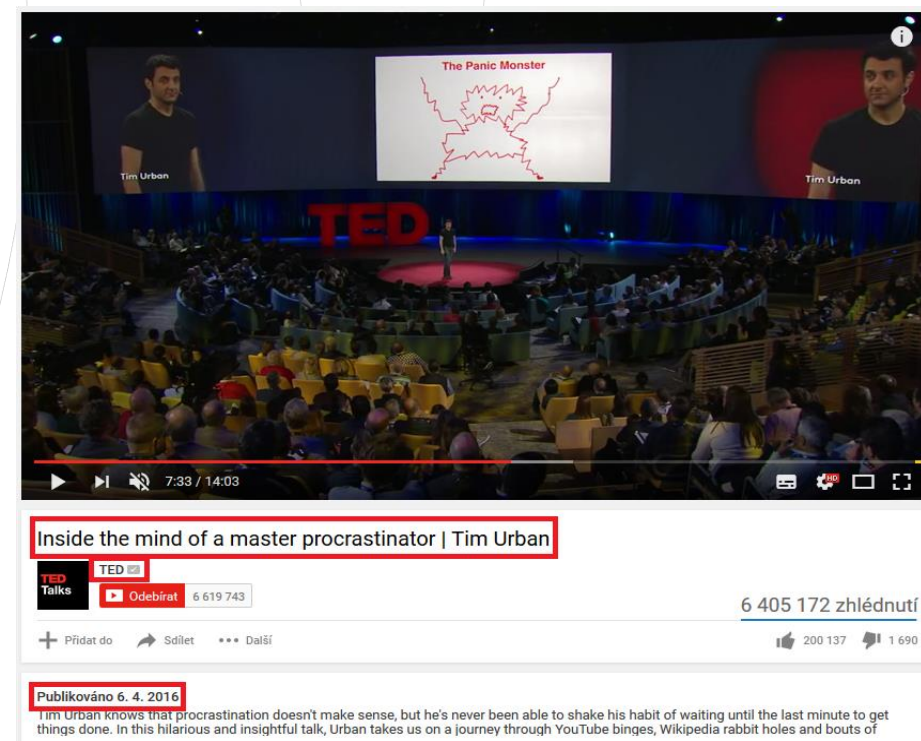

*Primární odpovědností je např. u rozhovoru myšlena osoba, se kterou je rozhovor veden, jinak se tento údaj často vynechává.

Citujeme – YouTube video či jeho část

JMÉNO tvůrce, rok zveřejnění (harvard). *Název díla*. **Vedlejší názvy**. Online video. In: Název edice/série. Místo: vydavatel/distributor, datum vydání/zveřejnění. Dostupné z: YouTube, URL. [cit. RRRR-MM-DD].

URBAN, Tim, 2016. *Inside the mind of a master procrastinator*. Video, online. In: TED Talks, 2016-04-06. Dostupné z: YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=arj7oStGLkU>. [cit. 2023-07-20].

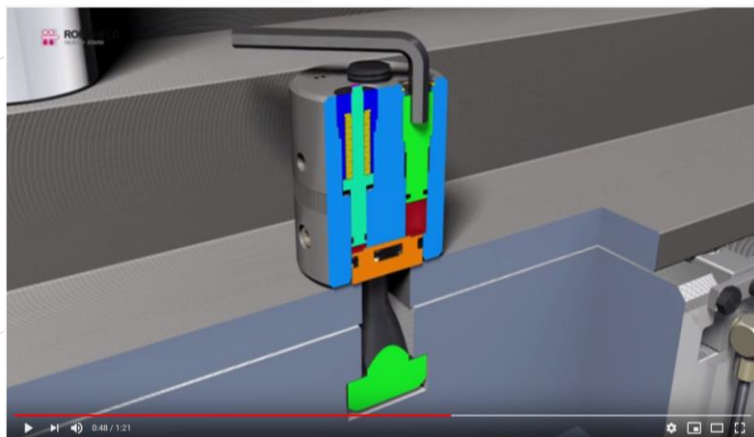

PHILLIPS, Ben. *Using APA style for references and citations*. Online video. Union University, 2012-04-17. Dostupné z: YouTube, http://www.youtube.com/watch?v=10eg_GB_A9E&feature=youtuve_gdata_player. [cit. 2023-07-20].

část videa

HYSEN, Eric (přednášející). Let's build the road network of civic technology. Online video. In: *Open Knowledge Festival – Day 2*. Open Knowledge Foundation, 2014-07-17. [Začátek 54:52, konec 57:20]. Dostupné z: YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=0UNRZEsLxKc#t=54m52s>. [cit. 2023-07-20].

Citujeme – výřez/obrázek z YouTube videa

Hydro-mechanical clamping nut with force display

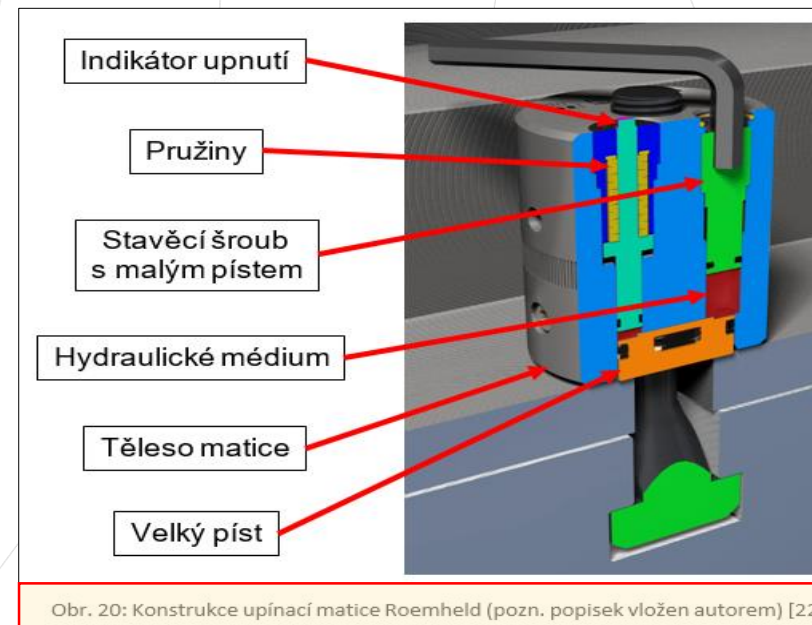
1 161 zhlédnutí

ROEMHELD Gruppe
Publikováno 22. 1. 2016

Tvůrce. Název díla/obrázku. Vedlejší názvy. Výřez obrázku z videa/snapshot, online. In: *Název videa*. Místo: vydavatel, datum vydání/zveřejnění. [Umístění obrázku ve videu]. Dostupné z: YouTube, URL. [cit. RRRR-MM-DD].

Výřez z videa, použitý jako ilustrace
se začleněním vlastních popisků
a označení...

[22] ROEMHELD Gruppe. Hydro-mechanical clamping nut with force display. Výřez obrázku z videa, online. In: *Hydro-mechanical clamping nut with force display*. 2016-01-22. [Výřez z času 0:48]. Dostupné z: YouTube, https://www.youtube.com/watch?v=7AnUG_GgaVM&feature=youtu.be. [cit. 2023-07-18].

Citujeme – umělecká vystoupení, přednáška, výstava, apod.

JMÉNO tvůrce (role). *Název*. Druh inscenace/přednáška. **Další tvůrci a jejich role**. Název a číslo edice/série. Místo vystoupení: instituce, datum (datum premiéry, datum konkrétního představení). Poznámky.

MILLEROVÁ, Kristina a RAZÍM, Tomáš (lektoři). *Jak správně citovat*. Přednáška. Praha: Národní technická knihovna, 2023-07-20.

STRAVINSKY, Igor (skladatel). *The Rite of Spring*. Balet. Vaslav NIJINSKY (choreograf), BALLETS RUSSES (účinkující). Paříž: Théâtre des Champs-Élysées, premiéra 1993-05-29, datum představení 1995-06-10.

SHAKESPEARE, William. *Hamlet*. Večerní představení pro tisk. Simon GODWIN (režisér); Zoe DONEGAN (producent); Sola AKINGBOLA (skladatel); ROYAL SHAKESPEARE COMPANY (účinkující). Stratford-upon-Avon: Royal Shakespeare Theatre, 2016-03-12.

NATIONAL GALLERY OF AUSTRALIA. *Matisse and Picasso*. Umělecká výstava. Canberra: National Gallery of Australia, 2019-12-13 až 2020-04-13.

Citujeme – CD, DVD

HLAVNÍ tvůrce. *Název.* *Vedlejší názvy.* Typ nosiče. *Další tvůrci.*
Místo: nakladatel, rok. Identifikátor. *Poznámky.*

LAŇKA, David. *Průšvihy Billa Madlafouska*. CD 2. Zvukový záznam; CD. Jaroslav KODEŠ (režie); Oldřich KAISER (interpret). [Praha]: Radioservis, [2016]. ISBN 8590236079922.

MOZART, Wolfgang Amadeus. *Malá noční hudba*. Zvukový záznam; CD. Praha: KM Records, 2003. Obsahuje skladby: Serenáda G dur (Allegra, Romance, Menuetto, Rondeau), Serenáda D dur (Andante, Menuetto, Rondeau, Menuetto galante, Adagio).

Citujeme – diplomová, dizertační práce

JMÉNO tvůrce (student), rok obhajoby (harvard). *Název práce*. Formát, Druh kvalifikační práce. Místo obhájení: Vysoká škola, kde student práci obhájl, Fakulta, rok obhajoby. Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

ZUNT, Robert, 2022. *Aktivita antioxidantních mechanismů u vybraných kmenů řas ovlivněných zamrzním*. Online, Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta. Dostupné z: <https://theses.cz/id/uobfl1>. [cit. 2023-07-21].

MACKIE, A.G. *The Impact of National Identity on the Brexit Vote: Explaining the Variance in Support of the EU Between Scotland and England*. Online, Diplomová práce. Helsinki: University of Helsinki, Faculty of Social Sciences, 2016. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10138/236916>. [cit. 2023-07-21].

Citujeme – zákon, vyhláška

Norma ČSN ISO 690 neřeší citování zákonů a dalších legislativních dokumentů (z důvodu rozdílných právních systémů ve světě).

Řídit se lze Legislativními pravidly vlády z 1.2.2018 (Čl.61-74) nebo citovat jako část seriálové publikace.

PŮSOBNOST (jurisdikce)*. *Název a číslo zákona/vyhlášky*. Podnázev. Formát. In: Název sbírky zákonů. Rok vydání, částka, rozsah stran. Identifikátor (ISBN, ISSN, DOI). Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

ČESKO. *Zákon č. 111 ze dne 22. dubna 1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)*. Online. In: Sbírka zákonů České republiky. 1998, částka 39, s. 5388-5419. Dostupný z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3146>. [cit. 2023-07-21].

ČESKO, 2011. *Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č.55/2011 Sb. o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků*. Online. In: Zákony pro lidi. Aktuální znění 19. říjen 2019. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-55>. [cit. 2023-07-21].

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Vyhláška č. 54 ze dne 16. února 2023, kterou se mění vyhláška č. 424/2017 Sb., o informačních povinnostech některých osob podnikajících na kapitálovém trhu, ve znění vyhlášky č. 327/2019 Sb.* In: Sbírka zákonů České republiky. 2023, částka 33, s. 634–637. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=39584>. [cit. 2023-07-21].

*Někteří autoři začínají citaci až názvem zákona, u vyhlášek názvem instituce, která ji vydala – záleží na zvyklostech dané instituce.

Norma ČSN ISO 690 neřeší citování zákonů a dalších legislativních dokumentů.
Řídit se lze Legislativními pravidly vlády z 1.2.2018 (Čl.61-74) nebo citovat jako část seriálové publikace.

ORGÁN SPRÁVY*. *Název a číslo zákona/vyhlášky*. Podnázev. Formát. In: Název sbírky zákonů. Rok vydání, část, rozsah stran. Identifikátor (ISBN, ISSN, DOI). Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

EVROPSKÝ PARLAMENT a RADA EVROPSKÉ UNIE. *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/821 ze dne 20. května 2021, kterým se zavádí režim Unie pro kontrolu vývozu, zprostředkování, technické pomoci, tranzitu a přepravy zboží dvojího užití (přepracované znění)*. Online. In: Úřední věstník Evropské unie. 11.6.2021, s. L206/1-L206/458. ISSN 1977-0626. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0821&qid=1679305261381&from=EN>. [cit. 2023-07-20].

NAŘÍZENÍ Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1257/2012 ze dne 17. prosince 2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany. Document 32012R1257. Online. In: Úřední věstník Evropské unie. 31. 12. 2012, L 361/1. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1678871912121&uri=CELEX%3A32012R1257>. [cit. 2023-07-20].

*Někteří autoři začínají citaci názvem zákona/vyhlášky – záleží na zvyklostech dané instituce.

JMÉNO majitele/žadatele (kód země žádosti/jurisdikce patentu). *Název*. Formát. Vedlejší názvy. Vynálezce (role). Datum podání přihlášky/žádosti. Datum udělení patentu. Oficiální označení řady. Typ dokumentu, číslo. Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

NOVOTNÝ, Petr. *Propustek s deformační zónou* (CZ). Online. Přihl.: 2010-06-30. Uděl.: 2011-01-12. Patentový spis, **PV2010-524**, CZ 302313. Dostupné z: https://isdv.upv.cz/webapp/resdb.print_detail.det?pspis=PT/2010-524&plang=CS. [cit. 2023-07-21].

BIKSON, B.; ETTER, S. a CHING, N. *Hollow Fiberapparatus and Use Thereof for Fluids Separation and Heat and Mass Transfers* (USA). Online. Uděl.:2014-06-10. Patentový spis, US 8747980 B2. Dostupné z: <https://patentimages.storage.googleapis.com/00/f0/0a/6b343cddda0ed5/US8747980.pdf>. [cit. 2023-07-20].

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI (CZ). *Pletená cévní náhrada – graft a stentgraft obsahující tuto pletenou cévní náhradu*. Online. Jana ŠPÁNKOVÁ a Brigita KOLČAVOVÁ SIRKOVÁ (vynálezci). Přihl.: 04.11.2016. Uděl.: 27.12.2016. Užitný vzor, CZ 30217 U1. Dostupné z: <https://isdv.upv.cz/doc/FullFiles/UtilityModels/FullDocuments/FDUM0030/uv030217.pdf>. [cit. 2023-07-20].

Citujeme - norma

NÁZEV STANDARDIZAČNÍ ORGANIZACE. Označení normy, *Název normy*. **Vedlejší názvy**. Formát. Vydání. Místo: vydavatel, rok vydání. Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

ÚŘAD PRO TECHNICKOU NORMALIZACI, METROLOGII A STÁTNÍ ZKUŠEBNICTVÍ [ÚNMZ]. ČSN ISO 690:2022, *Informace a dokumentace – Pravidla pro bibliografické odkazy a citace informačních zdrojů*. Online. Česká agentura pro standardizaci, 2022. Dostupné z: <https://csnonline.agentura-cas.cz/>. [paywall]. [cit. 2023-03-10].

Citujeme - mapa

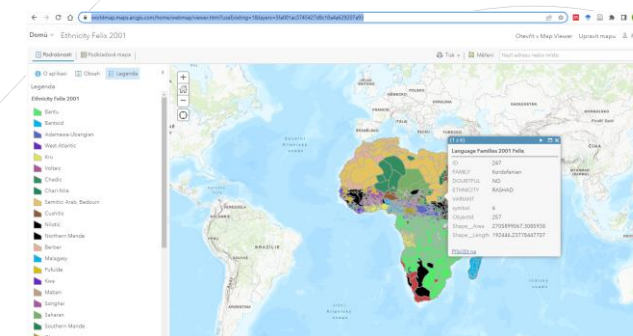
Tvůrce, rok (harvard). *Název publikace*. **Vedlejší názvy**. Formát a typ nosiče/média. Označení mapové edice. Předmětná oblast. Měřítko. Vydání a verze. **Další tvůrce**. Edice, číslo edice. Místo: vydavatel, rok (číselný odkaz, průběžné poznámky). Rozměr mapy. Datum úprav/revize. ISBN. Distributor/poskytovatel online obsahu. Dostupné z: URL. Fyzické umístění (archiválie). [cit. RRRR-MM-DD].

Okolí Brna: Ivančicko: turistická mapa. 1:50 000. 3.vyd. Edice Klubu českých turistů. Praha: Trasa, 2010. 580 x 770 mm. ISBN 978-80-7324-259-6.

Etheldreda's Isle: a pictorial map of the Isle of Ely to commemorate the 13000th anniversary of the founding of Ely's conventual church. Měřítko neuvedeno. March (Cambs): T. A. Bevis, 1973. 400 x 490 mm. Místo: British Library Map Library, vol. 1640, část 42.

GOOGLE. *York* [UK]. Mapa; online. Google Maps, 2023. Dostupné z: <https://www.google.com/maps/place/York,+UK/@53.95864,-1.1217909,13z/data=!3m1!4b1!4m6!3m5!1s0x4878c340e19865f1:0x4774ab898a54e4d1!8m2!3d53.9614205!4d-1.0739108!16zL20vMDg4Y3A?entry=ttu>. [cit. 2023-07-25].

HARVARD CENTER FOR GEOGRAPHIC ANALYSIS (CGA). *Language Families of Africa*. Použité vrstvy: Language Families 2001 Felix. Interaktivní mapa; online. Měřítko neuvedeno. 2001. Mapu vytvořil Mark Felix; za použití People's Atlas of Africa, ISBN 2-930169-04-4. Poslední úpravy: 2022-01-07. Dostupné z: <https://worldmap.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?useExisting=1&layers=5fa001ac3745427d8c18a4a629207a93>. [cit. 2023-07-25].

Citujeme – data/soubory dat

JMÉNO tvůrce. *Název*. Verze/vydání. Formát a typ zdroje (např. Online, dataset). Systémové požadavky. Místo vydání: Název hostitelského archivu/Vydavatel, Datum publikování. Datum aktualizace. Licence. Distributor/poskytovatel online obsahu. Dostupné z: DOI/URL. [cit. RRRR-MM-DD].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ], 2023. *Indexy spotřebitelských cen podle klasifikace ECOICOP - bazický index (měsíčně) - od roku 2018 (kód: CEN083A/17)*. Online databáze. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=CEN083A&skupId=2218&z=T&f=TABULKA&katalog=31779&pvo=CEN083A&evo=v2504 ! CEN-SPO-BAZIC2015-EM_1. [cit. 2023-07-25].

SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČR. Centrum pro výzkum veřejného mínění. *Naše společnost 2005 – duben*. Ver. 1.0. Online datový soubor. Praha: Český sociálněvědní datový archiv (ČSDA), 2005. Dostupné z: <https://doi.org/10.14473/V0504>. [cit. 10.2.2022].

JMÉNO tvůrce. *Název*. Verze/vydání. Formát a typ zdroje (např. Online, dataset). Systémové požadavky. In: Název hostitelského archivu. Místo vydání: Název hostitelského archivu/Vydavatel, Datum publikování. Datum aktualizace. Licence. Distributor/poskytovatel online obsahu. Dostupné z: DOI/URL. [cit. RRRR-MM-DD].

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA [ČNB]. *Tabulka A21: Agregovaná rozvaha měnových finančních institucí v ČR (bez ČNB) – aktiva (číslo sestavy 57203/1013)*. Online tabulka. In: Databáze časových řad ARAD. ČNB, c2003-2023. Sestava vygenerována dne 2023-07-25. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=1&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=57203&p_uka=1%2C2%2C3%2C4%2C5%2C6%2C7%2C8%2C9%2C10%2C11%2C12%2C13%2C14%2C15&p_strid=AAAAB&p_od=200201&p_do=202112&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C. [cit. 2023-07-25].

Citujeme – software/program

VÝROBCE/tvůrce, rok (harvard; rok vzniku/instalace/aktualizace/přístupu). *Název programu / hry.* Vedlejší název. Formát/typ zdroje (Program/game, online). Doplňkové info (verze, edice). Místo: **vydavatel**, datum vydání. Datum úprav/revize. Dostupné z: distributor, URL. *Požadavky na systém.* [datum přístupu/použití RRRR-MM-DD].

ROY ROSENZWEIG CENTER FOR HISTORY AND NEW MEDIA. *Zotero.* Program. Verze 4.0 for Firefox. Dostupné z: <https://www.zotero.org/>. K dispozici pro Mac, Windows, and Linux. [datum použití: 2015-11-25].

AVAST SOFTWARE. *Avast! Pro Antivirus.* Program. Dostupné z: <http://www.avast.com/cs-cz/pro-antivirus>. Požadavky na systém: Processor Pentium 3, 128 MB RAM, 250 MB volného místa na pevném disku, Windows 7, Windows Vista (kromě Starter Edition), Windows XP Service Pack 2 nebo vyšší. [cit. 2013-10-30].

MOZILLA EUROPE a MOZILLA FOUNDATION. *Mozilla Firefox 4.0.* Program. Dostupné z: <http://www.mozilla-europe.org/cs/>. Požadavky na systém: PC Windows 2000, XP, Server 2003, Vista 7; 512 MB RAM; 200MB místa na disku. [cit. 2011-04-26].

Citujeme – firemní materiály

JMÉNO tvůrce. *Název.* Vedlejší názvy. Formát/typ dokumentu. Vydavatel, Datum publikování/aktualizace. Dostupnost a přístup. [Datum citování]. *Poznámka.*

Citace příbalového letáku léku

ZENTIVA. *Endiaron, 250mg potahované tablety.* Příbalová informace; online. Praha, 2022. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/modules/medication/download.php?file=PI193520.pdf&type=pil&as=endiaron-pil>. [cit. 2023-01-27].

Citace letáku

ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC ČR. *Dálnice D11 Jaroměř - Trutnov, stavba 1108.* Informační leták, stav k 11/2022. Online. 2022. Dostupné z: https://apdos.roadmedia.cz/Upload/Stavby/33/infoletak_d11-jaromer-trutnov.pdf. [cit. 2023-02-02].

Citace produktového listu

RASPBERRY PI LTD. *Raspberry Pi Camera Module 3 Standard NoIR Wide NoIR Wide: Product Brief.* Online. 2023. Dostupné z: <https://cdn.sparkfun.com/assets/c/b/3/a/1/Camera Module 3 Product Brief.pdf>. [cit. 2023-02-03].

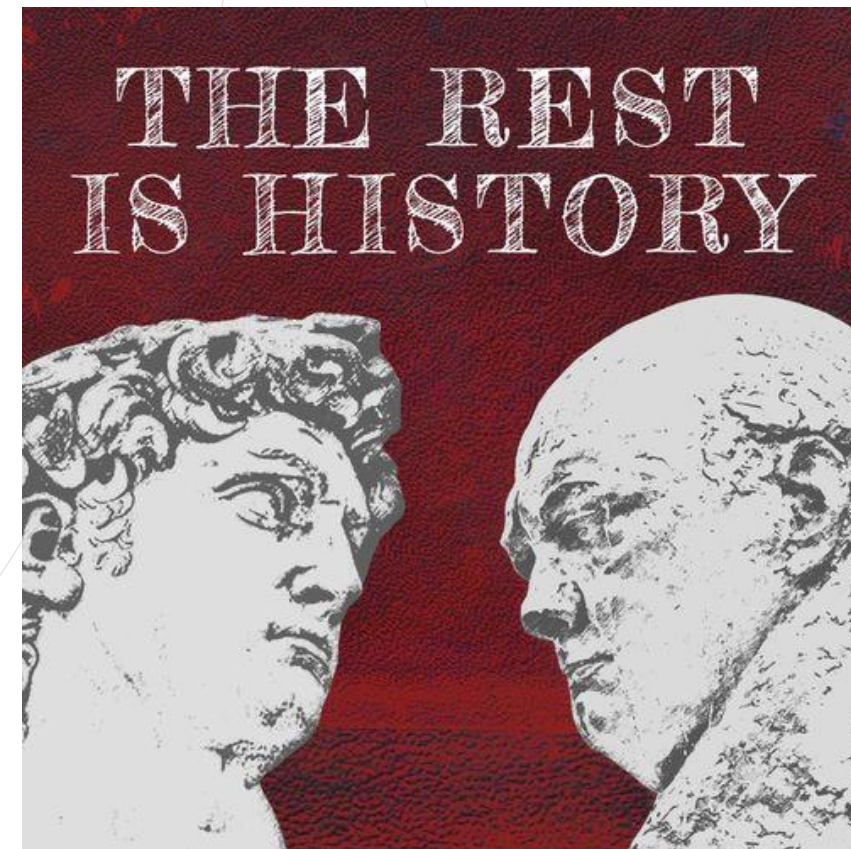
Citace výroční zprávy

KOMERČNÍ BANKA. *Konsolidovaná výroční zpráva 2021.* Online. Praha, 2022. Dostupné z: https://www.kb.cz/getmedia/9aafd6ac-7be2-4808-9060-2feae98f9cd0/Vyrocní-zpráva-KB-2021_1.pdf.aspx. [cit. 2023-02-02].

Norma ČSN ISO 690:2022 neřeší přímo citování podcastů, zmiňuje ale citování nahrávek.

Moderátor (tvůrce), rok (harvard). *Název/číslo dílu.*
Formát/typ zdroje (podcast, online). In: Název podcastu.
Datum publikování. Dostupné z: URL. [Datum
přístupu/citování].

HOLLAND, Tom a SANDBROOK, Dominic, 2021. *45. Top Ten Eunuchs*. Podcast; online. In: The Rest Is History. 2021-04-22. Dostupné z: Podtail, <https://podtail.com/en/podcast/the-rest-is-history/45-top-ten-eunuchs/>. [cit. 2022-02-02].

Citujeme – archivní dokument, muzejní exponát

JMÉNO tvůrce. *Název*. Formát/typ zdroje. Datum. **In:** Fyzické umístění (název fondu/sbírky, lokace, název úložiště, karton, inventární číslo, signatura (nebo jiná lokalizační značka)). Místo: instituce.

Modlitební koberec - Smyrna [Turecko]. Ručně tkaný koberec. 199 cm × 192 cm. [19. stol.] Místo: Slovenská národná galéria, Bratislava. Inventární číslo UP-I 76. Digitální zástupce dostupný z: https://www.webumenia.sk/dielo/SVK:SNG.UP-I_76?collection=266.

FRANK, K. H., [1941-05-30]. [*Dopis o jmenování pracovníků oddělení kulturní politiky*]. In: f. Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, k. 5, inv. č. 86, sg. 109-1/92. Místo: Národní archiv České republiky, Praha.

[*Hlášení hejtmana o nezaměstnanosti*]. In: Presidiální spisy z roku 1931, spis. č. 456. Místo: Okresní archiv Přerov, pobočka Podštát, Okresní úřad Hranice.

[*Anon.*], [cca 1850]. *Slovácký kroj*. Exponát. In: fond krojových součástí, inv. č. K 239-270. Místo: Slovácké muzeum, Uherské Hradiště.

*Více k tématu:

WANNER, Michal. *Základní pravidla pro zpracování archiválií* [online]. 2., dopl. a rozšíř. vyd. Praha: Odbor archivní správy a spisové služby MV, 2015, 380 s. ISBN 978-80-86466-78-1. Dostupné z: <https://proarchiv.archives.cz/proarchiv-help/attachments-common/NZP2015.pdf>.

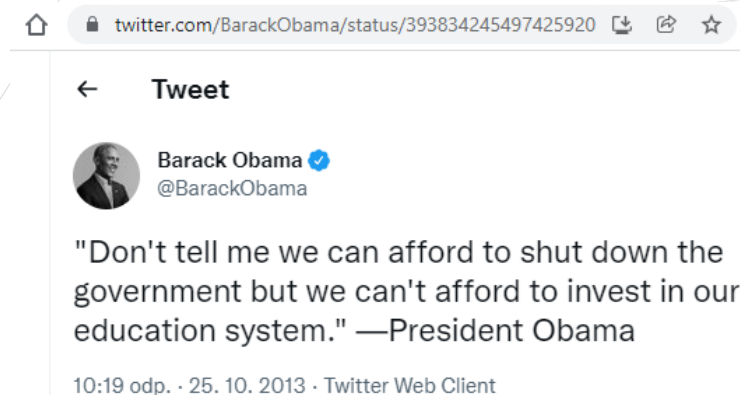
Citujeme – příspěvek na Facebooku, Twitteru, diskuzním fóru...

TVŮRCE příspěvku [uživatelské jméno/nick], rok (harvard). *Název příspěvku/zprávy*. Typ obsahu. Datum. Dostupné z: Název služby, URL. [cit. RRRR-MM-DD].

SCHWARZENBERG, Karel [@karel.schwanzenberg]. *Tím, že si uvědomujeme vlastní chyby...* Příspěvek na Facebooku. 2013-10-10. Dostupné z: Facebook, <https://www.facebook.com/karel.schwarzenberg/posts/10151735567773925>. [cit. 2022-02-08].

OBAMA, Barack [@BarackObama]. *Don't tell me we can afford to shut down...* Tweet. 2013-10-25. Dostupné z: Twitter, <https://twitter.com/BarackObama/status/393834245497425920>. [cit. 2022-02-08].

THE SIMPSONS [@TheSimpsons]. [*animace Happy Labor Day*]. Obrázek; tweet. 2019-09-02. Dostupné z: Twitter, <https://twitter.com/TheSimpsons/status/1168539078444208131>. [cit. 2022-02-08].

Citujeme – osobně získané informace (ústní, mail, dopis, přednáška)

Jméno autora (dotazovaného), **relevantní informace o autorovi informace**. *Název*. Typ zdroje/sdělení. Místo a datum rozhovoru/mailu/přednášky*. **Poznámka**.

Citace osobního rozhovoru (nepublikovaného)*

ANTLOVÁ, Marie [středoškolská učitelka Gymnázium Tišnov]. Ústní sdělení. Tišnov, 2018-05-28, 8:55-9:15. Nahrávka v archivu autora.

NOVÁK, Jan [nar. 1930, vězněm v Jáchymově v l.1951-1955]. Telefonní rozhovor. Praha, 3.10.2019 14:00-14:30. Audionahrávka uložena v archivu autora.

**Jméno osoby, která zodpovídá dotazy, by mělo být v citaci uvedeno na prvním místě. Pokud je rozhovor veden spíše formou určité diskuse či polemiky, uvedli bychom tázajícího hned za jménem dotazovaného.*

Citace emailu

PRITCHARD, Sarah, 1995-02-18. *Re: Your Request for Information about ISO Standards*. Email [osobní komunikace].

Dle paní Sarah Pritchard (osobní komunikace, 1995-02-15) je třeba....

Citace přednášky (nepublikované)

KAZÍM, Tomáš [informační specialista Akademie věd]. *Citování*. Přednáška. Praha: Národní technická knihovna, 2022-01-01.

**Norma ČSN ISO690:2022 uvádí datum před názvem (s.132), výklad Citací.com za typ zdroje či za místo.*

Citujeme – obsah vytvořený umělou inteligencí (AI)

Norma ČSN ISO 690:2022 neřeší citování obsahu vytvořeného umělou inteligencí.

Nedoporučujeme používat generativní AI jako zdroj informací pro vaši práci (časté halucinace/chyby, nejde o důvěryhodný primární informační zdroj, etické problémy). Pokud se rozhodnete informace vytvořené AI použít (např. píšete práci o AI), tak:

- ve vaší práci musí být zjevné, jaké informace/obrázky vytvořila AI – **nutnost citovat** (v textu i v seznamu informačních zdrojů),
- do vaší práce (příloha, poznámka apod.) **uvedte vaše zadání (prompt) a odpověď vygenerovanou AI** (např. screenshot).

Pokud jste využili AI při zpracování dat/v procesu psaní (např. zpracování dat, překlad/úprava textů, vytvoření výzkumných otázek apod.) některé instituce vyžadují i toto uvést ve vaší práci (držte se pravidel vaší instituce).

Text vygenerovaný AI (2 možné způsoby citování – postupujte dle pravidel vaší instituce)

Citace odkazující na použitý nástroj AI

TVŮRCE nástroje AI/společnost, rok (harvard). *Název nástroje AI* – jeho verze, datum vydání/aktualizace. Typ nástroje. Dostupné z: link na daný nástroj. [Datum vygenerování informací].

OPENAI, 2024. *ChatGPT-3.5*. AI chatbot. Dostupné z: <https://chat.openai.com/>. [cit. 2024-02-15].

Citace odkazující na vaši konkrétní konverzaci (s uvedením vašeho promptu a odkazem na vaši uloženou konverzaci)*

TVŮRCE nástroje AI/společnost, rok (harvard). *Váš prompt (zkrácený)*. Název nástroje AI – jeho verze, datum vydání/aktualizace. Typ nástroje. Dostupné z: link na danou konverzaci. [Datum vygenerování informací].

GOOGLE, 2024. *Can I use information generated by AI in my final thesis?* Gemini. AI chatbot. Dostupné z: <https://g.co/gemini/share/5de8d602ab60>. [cit. 2024-02-15].

*dává smysl, pokud je chat uložen a je dostupný (dlouhodobě)

Citujeme – obsah vytvořený umělou inteligencí (AI)

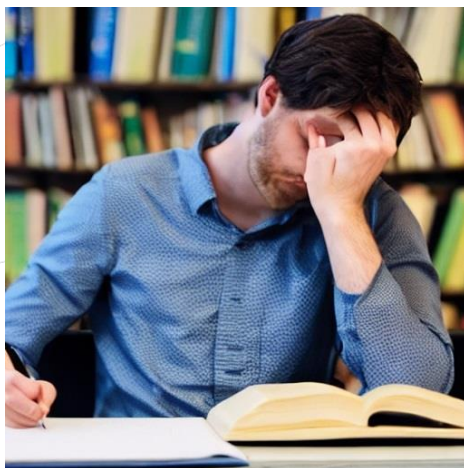
Norma ČSN ISO 690:2022 neřeší citování obsahu vytvořeného umělou inteligencí.

Obrázek vygenerovaný AI

TVŮRCE nástroje AI/společnost, rok (harvard). *Název nástroje AI* – jeho verze, datum vydání/aktualizace. Typ nástroje. Dostupné z: link na daný nástroj. [Datum vygenerování informací].

DEEPAI, 2024. DeepAI Image Generator. Dostupné z: <https://deepai.org/machine-learning-model/text2img>. [použito 2024-02-15].

Obrázek 1: Velmi unavený student (DeepAI, 2024)

Pozn. Obrázek vytvořen nástrojem DeepAI Image Generator na základě promptu *Very tired student writing his final thesis*

Dilemata a špeky

- Kam v textu s tečkou a citací
- Neznámý autor, korporátní autor
- Zápis roč.(vol.), č. (no.) u článků z časopisů
- Překlady
- Citace citátu (sekundární citování)
- Co nezapomenout zkontrolovat (časté chyby)

Dilemata: Kam v textu s tečkou a citací

Pravidla jednotlivých institucí se mohou lišit!

Běžný postup: uvědomte si, zda se citace/odkaz váže jen k určitým slovům/krátké části věty nebo k celému odstavci/větě/delší části věty.

- Odkaz se vztahuje pouze k určitým slovům/kratší části věty/jedné větě – tečka či čárka je až za odkazem

Panují obavy některých odborníků, že „roboti zaberou naše byty“ (Tvrdá, 2015, s. 150).

Panují obavy, že „roboti zaberou naše byty“ (Tvrdá, 2015, s. 150), což je velmi kontroverzní názor.

Tvrdá se obává nadvlády robotů (2015, s. 150).

Tvrdá (2015, s. 150) se obává nadvlády robotů.

- Celý odstavec/delší věta/podstatná část věty je přímou citací/parafrází z jednoho zdroje - tečka uzavírá citovanou větu/parafrázi, citace/odkaz je až za uvozovkami, případná další věta navazuje po mezeře

„Mám určitě pravdu, hluboce jsem se nad vším zamyslela a je to jasné, roboti zaberou naše byty. Nás si možná ponechají pro zábavu.“ (Tvrdá, 2015, s. 150)

Tvrdá říká: „Mám určitě pravdu, hluboce jsem se nad vším zamyslela a je to jasné, roboti zaberou naše byty.“ (Tvrdá, 2015, s. 150)

Dilemata: Neznámý autor, korporátní autor

- Vždy se snažíme autora/tvůrce zjistit. U děl „bez autora“ se vždy zamyslete nad věrohodností zdroje.
- Tvůrce/autor může být i korporace (akademická/státní instituce, firma, výzkumný ústav apod.) – uvádíme celé oficiální jméno organizace, zkratku pak lze uvést v hranaté závorce. Výjimku tvoří organizace známé pod zkratkou. Cizí jména mohou být uvedena v jazyce citovaného zdroje, nebo v jazyce psané publikace (u všech citací ale stejně).

NÁRODNÍ TECHNICKÁ KNIHOVNA [NTK].

OSN [Organizace spojených národů].

- Pokud je tvůrcem oddělení určité instituce, je název instituce uveden jako první velkými písmeny a pak následuje název podřízené složky malými písmeny.

UNIVERZITA KARLOVA: Právnická fakulta.

- Pokud je v dokumentu uvedeno, že se jedná o anonymní dílo, místo autora zapíšeme Anonymní nebo Anonym.

ANONYM. *Hříšné vášně*. Praha : Dybbuk, 2008. ISBN 978-80-86862-55-2.

- Pokud tvůrce/autor není známý (např. u online zdrojů, encyklopedie) citace začíná rovnou názvem.

...blablabla (Lumen gentium, 1992, s. 4).

Lumen gentium: věroučná konstituce o církvi, 1992. Karl RAHNER (předmluva); Jindra HUBKOVÁ (překl.). Praha: Scriptum. ISBN 80-85528- 07-X.

Dilemata: Jak psát jména autorů

- Jména autorů uvádíme celá. Iniciály křestních jmen uvádíme pouze pokud jsou uvedeny v informačním zdroji a dohledání jména by bylo obtížné.
- Jména by měla být uvedena ve formě, v jaké jsou uvedena v citovaném informačním zdroji. Jména uvedená v jiném písmu než v latině transliterujeme do latinky.
- Jména tvůrců oddělujeme středníkem, poslední je oddělen spojkou a.
- Jména všech hlavních tvůrců zapisujeme v obráceném pořadí (PŘÍJMENÍ, Jméno). Vedlejší tvůrci (např. ilustrátor) se zapisují v pořadí Jméno PŘÍJMENÍ (role).
- Pokud se jméno tvůrce objevuje v citovaných zdrojích v různých podobách, je třeba v bibliografických citacích a odkazech jejich zápis sjednotit, aby bibliografické citace jednoho autora byly uvedeny v seznamu použitých zdrojů pod jedním jménem (preferovaná podoba jména). Podobu jména uvedenou v dokumentu zapíšeme do hranatých závorek. Preferovaná podoba jména bude vycházet z jazyka, ve kterém píšeme dílo.

TOLSTOJ, Lev Nikolajevič [TOLSTOY, Leo]. *Anna Karenina*. Louis MAUDE (překladatel). New York: Vintage Classics, 2012. ISBN 978-0-345-80392-4.

ČAJKOVSKIJ, Petr Iljič [TSCHAIKOWSKI, Pjotr Iljitsch]. *Erinnerungen und Musikkiritiken*. Leipzig: Philipp Reclam, 1974.

Dilemata: roč. vol. č. no.

- Zkratky roč./vol./Jahrg., Jg. , č./no./Bd., H. se uvádí v jazyce citovaného dokumentu. Stránkování se uvádí v jazyce dokumentu, který píšeme.
- Popisné údaje (roč./vol., č./no., s.) dle nového vydání normy není možné vynechat (nicméně v normě se jako **39(4), 1-12.** vyskytuje).
- Norma uvádí různé možnosti zápisu, např.:
 - Diabetes. Vol. 38 (1989), no. 11, s. 1496-1500.
 - Diabetes, vol. 38 (1989), no. 11., s. 1496-1500.
 - Diabetes, vol. 38, no. 11 (1989), s.1496-1500.
 - Diabetes, 1989, vol.38, no. 11, s. 1496-1500.

PENG, Wei; WANG, Fei; LIU, Jun-yan; XIAO, Peng; WANG, Yang et al. *Pulse Phase Dynamic Thermal Tomography Investigation on the Defects of the Solid-Propellant Missile Engine Cladding Layer*. International Journal of Thermophysics. 2018, vol. 39, no. 4, s. 1-12. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s10765-018-2366-3>. [cit. 2022-02-15].

Int J Thermophys (2018) 39:48
<https://doi.org/10.1007/s10765-018-2366-3>

ICPPP 19

Pulse Phase Dynamic Thermal Tomography Investigation on the Defects of the Solid-Propellant Missile Engine Cladding Layer

Wei Peng³ · Fei Wang^{1,2} · Jun-yan Liu^{1,2,4} · Peng Xiao³ · Yang Wang^{1,2,4} · Jing-min Dai³

Received: 19 September 2017 / Accepted: 19 February 2018 / Published online: 3 March 2018
© Springer Science+Business Media, LLC, part of Springer Nature 2018

BECHER, Peter. Eine ganz andere Färbung. *Sudetenland*. 2018, Jg. 60, H. 4, s. 389390. ISSN 0562-5173.

Dilemata: Překlady – 1/2

- Když je překlad a překladatel díla podstatný, existuje více překladů téhož díla apod., je vhodné uvést překladatele v bibliografickém záznamu dokumentu.
- Pokud není zřejmé, je nutné uvést zdrojový a cílový jazyk (Přeloženo z x do y.).

SHAKESPEARE, William. *Marná lásky snaha*. Martin HILSKÝ (překl.). Praha: Dilia, 1987.

SHAKESPEARE, William. *Marná lásky snaha*. Josef TOPOL (překl.). Praha: Artur, 2011. Edice D. ISBN 978-80-87128-75-6.

BAARD, H.P. *Frans Hals*. Přeloženo z holandštiny do angličtiny. George STUYCK (překl.). London: Thames and Hudson, 1981. ISBN 978-0-500-09150-0.

Dilemata: Překlady – 2/2

Jak citovat z dokumentu, který není přeložen do češtiny?

Řiďte se pokyny vaší instituce (toto jsou pouze dvě z mnoha možností).

1. Citaci sami přeložte do češtiny a přeloženou ji v uvozovkách kurzívou uveďte v textu vaší práce.
 - K překladu v textu uveďte např. v závorce, že jde o „překlad autora“, „překlad vlastní“ apod.
 - V poznámce pod čarou uveďte cizojazyčné znění přímé citace (je to nutné, aby čtenář mohl posoudit, zda nedošlo k chybnému překladu).
 - V textu, pod čarou i v seznamu literatury odkažte na dokument, z něž jste citaci přeložili.

¹ „*Toto je přímá citace z anglického originálu.*“ (Miller, 2010, s.15), (vlastní překlad autora práce)

¹ „*This is the direct quote from the English original.*“ (Miller, 2010, s.15)

2. Je možné uvést citaci v jazyce originálu spolu s jejím překladem v závorkách přímo v textu (je-li krátká).
 - V textu i v seznamu literatury odkažte na dokument, z něž jste citaci přeložili.

Miller ve svém díle říká „*This is the direct quote from the original*“ [„*Toto je přímá citace z anglického originálu,*“ vlastní překlad autora práce] (Miller, 2010, s. 15).

Dilemata: citace citátu (sekundární citování)

- **Vždy se snažte vycházet z primárního zdroje** – citát/parafráze v sekundárním zdroji může být vytržený z kontextu nebo obsahovat chyby.
- Snažte se vyhnout přebírání citací z dokumentů, které neprošly publikačním procesem, recenzním řízením atd. (web, diplomová práce, disertace) - všichni děláme chyby.
- Někdy ale nemáme jinou možnost (např. primární dokument je v jazyce, který neovládáte; primární dokument je nedostupný).

Tvrdý ve své knize zmiňuje Argument čínského pokoje, ve kterém John Searle čtenáře vybízí k „blablabla bla bla“ (Searle, 1984 cit. dle Tvrdý, 2014, s. 61).

- V seznamu lit. citujeme dokument, ze kterého jsme čerpali, tzn. ten sekundární.

TVRDÝ, Filip, 2014. *Turingův test: filozofické aspekty umělé inteligence*. Praha: Togga. 213 s. ISBN 978-80-7476-043-3.

Dilemata: sekundární citování u filmů, obrázků/grafů/tabulek

- I u filmů se vždy snažíme dohledat a shlédnout originál, než vycházet/uvádět např. divný kanál uživatele na YouTube.
- Stejně pravidlo platí pro obrázky/grafy/tabulky.

Kryštof Kolumbus a jeho mapy, 2012 [dokumentární film]. Paolo SANTONI. Francie. 53 min.

Dokument - Kryštof Kolumbus a jeho mapy

349 zhlédnutí

Houle Abdul

Publikováno 3. 11. 2017

~~Dokument – Kryštof Kolumbus a jeho mapy, In: *YouTube* [online]. Zveřejněno 3. 11. 2017. [vid. 2019-03-18].~~

~~Dostupné z:~~

~~<https://www.youtube.com/watch?v=qXxhFO5lgLA>.~~

~~Kanál uživatele Houle Abdul.~~

Dilemata: Co zkontrolovat před odevzdáním práce (časté chyby)

Než práci vytisknete, zkontrolujte si seznam použité literatury:

- Bibliografické záznamy obsahují povinné údaje a jsou podle nich dohledatelné
- Způsob zápisu jmen autorů je jednotný
- Způsob zápisu stejných typů dokumentů je jednotný
 - Správné používání kurzívy (název publikace/článku nebo název časopisu)
 - U netištěných dokumentů nechybí údaj o formátu dokumentu
 - U elektronický zdrojů nechybí údaj o datu citování (a je všude ve formátu RRRR-MM-DD)
 - Nechybí tečky mezi jednotlivými částmi a na konci citace
 - URL/odkazy na el. verze dokumentů jsou funkční
 - Na konci řádků není jednoznačné slovo (např. a, k, s apod.)
- Použitý font, grafická úprava je u všech záznamů stejný
- ISBN, ISSN, DOI, datumy se nerozdělují na dva řádky, na konci řádku se v nich používá tzv. pevná mezera
- URL lze zalomit pevnou mezerou za jednoduchým nebo dvojitým lomítkem či spojovníkem, avšak před ostatními interpunkčními znaménky

Zkontrolujte si seznam obrázků, tabulek apod.

- U jednotlivých obrázků/tabulek nechybí popisky, včetně čísla obrázku/tabulky
- Seznam obrázků/tabulek obsahuje povinné údaje

Kde hledat pomoc

Průvodce NTK na téma Citování

NTK

Konzultace

Vyhledávání a hodnocení informací

Citování

Struktura práce

Individuální přístup

Online

Online návody a vzorové SŠ práce

Moodle NTK – prezentace a záznamy z workshopů a webinarů

STEMskiller – rozcestník volně dostupných online návodů pro začínající výzkumníky (v angličtině)

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E
Národní technická knihovna
National Library of Technology

kristina.millerova@techlib.cz
tomas.razim@techlib.cz